



Tauno Palva

* 17.10.1925 † 27.4.2019

HELSINGIN YLIOPISTON korva-, nenä- ja kurkkutautiopin emeritusprofessori Tauno Palva kuoli 93-vuotiaana 27. huhtikuuta 2019 sairaskohtaukseen golf-kentällä Espoossa. Hän oli syntynyt Palvan sukutilalla Hyvinkäällä 17. lokakuuta 1925.

Kansa- ja keskikoulun Tauno Palva kävi Hyvinkäällä. Isänsä kuoltua ja veljensä lähdettyä opiskelemaan hän ryhtyi 15 vuoden ikäisenä yhdessä äitinsä kanssa hoitamaan sukutilaa. Työt tehtiin ilman koneita. Tukkimetsällä ja peltotöissä hänellä oli apuna ainoastaan työhevonen.

Kiinnostus opiskeluun voitti kuitenkin maanviljelyn. Palva suoritti lukion opinnot töiden ohessa iltaisin itse opiskellen. Syksyllä vuonna 1943 tuli kuitenkin kutsu asepalvelukseen ja rintamalle. Läpimurto-vaiheessa hän palveli Kannaksella osallistuen jalkaväkijoukkueen ryhmänjohtajana Vuosalmen puolustustaisteluihin. Nämä varmasti vaikuttivat syvästi hänen mielenmaisemaansa.

Kotiuduttuaan Palva suoritti ylioppilastutkinnon Hyvinkään yhteiskoulussa vuonna 1944, jonka jälkeen, harkittuaan ensin eläinlääkärin uraa, seurasivat lääketieteen opinnot. Hän valmistui lääketieteen kandidaatiksi Helsingin yliopistosta vuonna 1947 ja tämän jälkeen lääketie-

teen lisenssiaatiksi Turun yliopistosta vuonna 1950. Turussa opiskellessaan hän toimi myös ylioppilaskunnan esimiehenä vuonna 1949. Tauno Palva väitteli Turussa 26-vuotiaana vuonna 1952. Väitöskirjassaan *Finnish Speech Audiometry. Methods and clinical applications* hän esitteli kehittämänsä kaksikin suomenkielistä puheaudiometristä sanastoa, joita sittemmin käytettiin laajalti Suomessa kuulon tutkimuksessa muun muassa selvitetessä huonokuuloisten kuulokojemahdollisuuksia. Väitöskirjatyöhönsä liittyviä tutkimuksia hän jatkoi postdoktoraalina Washington Universityssä St. Louisissa USA:ssa vuosina 1952–1953. Dosentuurin audiologiassa hän sai vuonna 1955 ja korva-, nenä- ja kurkkutautiopinissa vuonna 1958, molemmat Turun yliopistosta. Korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoislääkäriksi hän valmistui vuonna 1954 Turussa, missä hän työskenteli erikoisalansa yliopistoklinikassa vuoteen 1963.

Kyseisenä vuonna 1963 Tauno Palva nimettiin oppiaineensa ensimmäiseksi ja ylipäättään ensimmäiseksi vakinaiseksi kliinisen alan professoriksi uuteen Oulun yliopiston lääketieteelliseen tiedekuntaan, missä hän toimi myös dekaanina vuosina 1964–1965 ja yliopiston vararehtorina

vuosina 1965–1968 sekä myös Oulun yliopistollisen keskussairaalan liittohallituksen varapuheenjohtajana vuosina 1972–1974. Hänen aikanaan Oulun pienestä korva-, nenä- ja kurkkutautien yksiköstä kehittyi nykyaikainen akateeminen yliopistoklinikka, joka vastasi koko Pohjois-Suomen vaativammasta alan erikoissairaanhoidosta.

Oulun aikana Tauno Palva kiinnostui audiologian ohella myös bronkologiasta ja otologiasta. Tuolloin hänen merkittävintä tuotantoaan oli muun muassa monografia mediastinoskopiasta vuodelta 1964, missä hän omaan kliiniseen kokemukseensa pohjautuen käsitteli välikarsinan tähtäyksen indikaatioita, tekniikkaa ja niihin liittyviä ongelmia. Vuonna 1969 hän julkaisi tutkimuksen *Human Cochlear Aqueduct* sisäkorvan ja aivoston välisestä kanavasta ja sen toiminnasta. Vielä yli 10 vuotta eläkkeellä oltuaan hän vuonna 2001 julkaisi eräiden työtoveriensa kanssa laajan kirjan välikorvatilan, erityisesti sen yläosan, epitympanumin, mikroskooppisesta anatomiasta ja patologiasta. Tauno Palvan tieteellinen tuotanto käsitti kaikkiaan runsaat 330 tieteellistä julkaisua alan kansainvälisissä tieteellisissä lehdissä. Tunnusomaista hänen tutkimustoiminnalleen oli sen yhteys kliiniseen potilastyöhön, mihin liittyviä ongelmia hän lähestyi sekä perus- että kliinisen tutkimuksen näkökulmasta. Tauno Palva toimi myös päätoimittajana erikoisalansa ensimmäisessä varsinaisessa suomenkielisessä oppikirjassa vuonna 1980. Hän oli lukuisien kansainvälisten tieteellisten lehtien toimituskunnan jäsen, jatkaen aktiivisesti tätä toimintaa aina poismenoonsa saakka.

Helsingin yliopiston korva-, nenä- ja kurkkutautiopin professoriksi ja yliopistoklinikan ylilääkäriksi hänet nimitettiin

vuonna 1974. Näitä virkoja hän hoiti eläkkeelle siirtymiseensä asti vuonna 1990. Tauno Palvaa arvostettiin lääkärinä, opettajana ja tutkijana. HYKSin korvaklinikasta kehittyi hänen aikakaudellaan kansainvälinen huippuyksikkö, jossa potilaan hyvinvointi ja aktiivinen tutkimustoiminta olivat toiminnan lähtökohtina. Palvan ominta osaamistaan olivat väli- ja sisäkorvasairaudet sekä korva- ja kallonpohjakirurgia. Näissä hän sai paljon kansainvälistä mainetta.

Tauno Palva saavutti lukuisia kotimaisia ja kansainvälisiä tunnustuksia, palkintoja ja kunnianosoituksia, merkittävimpinä niistä ehkä kansainvälisesti arvostetuin otologian alan huomionosoitus Shambaugh Prize in Otology vuonna 1981, **James Yearsley** -luento ja -mitali (Lontoo) vuonna 1984, William Wilde -muistoluento ja -mitali (Dublin) vuonna 1987, Carl-Axel Hamberger -muistoluento (Tukholma) vuonna 1990, Wilhelm Meyer -muistoluento ja -mitali (Kööpenhamina) vuonna 1992 ja Pohjois-palkinto vuonna 1989.

Palva tuli kansainvälisesti tunnetuksi erityisesti korvakirurgiasta. Korvaleikkaustekninen käsite "the Palva flap" on saavuttanut pysyvän sijan kansainvälisissä korvakirurgiaa käsittelevissä käsikirjoissa. Se on käsite, jonka kaikki korvakirurgit tuntevat. Palvalla oli myös vastuullisia tehtäviä Helsingissä sairaala- ja yliopistohallinnossa, ja hän toimi muun muassa HYKSin hallituksen jäsenenä vuosina 1975–1990.

Tauno Palva kutsuttiin Suomalaisen Tiedeakatemian jäseneksi vuonna 1985.

Tauno Palva toimi myös jäsenenä ja puheenjohtajana lukuisissa alansa ja laajemminkin yliopistomaailmaa sivuavissa yhteisöissä. Hän oli muun muassa Valtion lääketieteellisen toimikunnan jäsen vuosi-

na 1964–1970, Korkeakouluneuvoston asiantuntijajäsen 1966–1970 ja jäsen vuosina 1970–1972, Suomen Otolaryngologiyhdistyksen varapuheenjohtaja vuosina 1971–1973 ja puheenjohtaja 1974–1975, kansainvälisen audiologikongressin presidentti Helsingissä vuonna 1982 sekä korva-, nenä- ja kurkkutautien kansainvälisesti arvostetuimman tieteellisen yhdistyksen Collegium Otorhinolaryngologicum Amicitiae Sacrumin kunniapresidentti Helsingin kokouksessa vuonna 2003. Hän oli seitsemän eri maan kansallisen korvalääkäriyhdistyksen kunniajäsen. Hän myös hallitsi kuutta eri kieltä. Tasavallan presidentti myönsi hänelle Suomen Valkoisen Ruusun komentajamerkin jo vuonna 1969.

Kansainvälisen mallin mukaisesti Helsingin klinikassa alkoi Palvan toimesta korvan mikrokirurgian simulaatio-opetus, johon hän osallistui vielä eläkevuosinaanakin. Toiminta jatkuu hänen nimeään kantavassa laboratoriossa, jossa tehdään myös tutkimustyötä. Tämän laboratorion toimintaa hän muutamia vuosia sitten tuki merkittävällä lahjoituksella laboratorion laitteiston nykyaikaistamiseksi. Palva aloitti myös leikkausyhteistyön neurokirurgien kanssa,

vastaten aikanaan kaikkien suomalaisten akustikusneurinoomien eli kuulohermo- kasvainten leikkaushoidosta.

Ihmisenä, työtoverina ja esimiehenä Tauno Palva oli ahkera, järjestelmällinen ja oikeudenmukainen. Hän kannusti omalla esimerkillään oppilaitaan ja työtovereitaan.

Vielä eläkevuosinaan Tauno Palva ilmoitti harrastukseksi golfin ohella välikorvapatologian. Tämä oli hänelle niin läheistä, että vielä jälkisäädöksessään hän määräsi perustettavaksi Tauno Palva -säätiön ja sille huomattavan peruspääoman tukemaan jo mainitun laboratorion toimintaa.

Myös golfiin hän paneutui intensiivisesti, ja hänestä kehittyikin monta palkintoa voittanut taitava veteraanipelaaja.

Perhe-elämä oli Tauno Palvalle tärkeää. Vaimonsa akateemikko Yrjö Väisälän tyttären Vuokon kanssa hän ehti elää avioliitossa 65 vuotta ennen kuin jäi leskeksi vuonna 2016. Heitä jäivät kaipaamaan kaksi lasta, Kirsti ja Kimmo.

Merkittävä suomalainen korvalääkäri, tutkija ja sotiemme veteraani on poistunut – tavalla, jota hän varmaan itsekin olisi pitänyt sopivana.

*Pekka Karma
Antti Palva
Heikki Palva
Tapio Palva*